

Sygn. akt X C 1464/18

O., 07.06.2018 r.

UZASADNIENIE WYROKU ZAOCZNEGO Z DNIA 18.05.2018 ROKU

I. STANOWISKA STRON

1. Powódka, (...) Bank (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W., wniosła o zasądzenie od pozwanej K. N. kwoty 4644,18 zł z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP w stosunku rocznym od dnia 21.11.2017 r. do dnia zapłaty wraz z kosztami procesu według norm przepisanych.
2. W uzasadnieniu swojego żądania powódka podała, że na podstawie jej ksiąg stwierdzone zostało, że na dzień 20.11.2017 r. figuruje w nich wymagalne zadłużenie pozwanej z tytułu umowy (...) 72M ZM% (...) w PLN nr (...). W dniu 08.09.2017 r. powódka skierowała do pozwanej wezwanie do zapłaty, które wróciło z adnotacją „nie podjęto w terminie” z dniem 19.09.2017 r. Powódka podniosła, że wierzytelność jest w pełni wymagalna i że pozwana mimo wezwania do zapłaty nie uregulowała należności.
3. Powódka zawnioskowała o wydanie nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym.
4. Zarządzeniem z 27.12.2017 roku przewodniczący stwierdził brak podstaw do wydania nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym i wezwał powódkę do przedłożenia oryginału bądź poświadczonego za zgodność z oryginałem w trybie art. 129 § 2 kpc odpisu umowy (...) 72M ZM% (...) w PLN nr (...) wraz ze wskazaniem sposobu wyliczenia dochodzonych należności, w terminie tygodniowym pod rygorem stwierdzenia braku podstaw do wydania nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym oraz uzupełnienia opłaty od pozwu kwotą 65 zł pod rygorem zwrotu pozwu
5. Powódka uiszczyła opłatę w terminie, jednocześnie wnosząc o wydłużenie terminu do wykonania zobowiązania z uwagi na konieczność zamówienia dokumentacji z archiwum zewnętrznego.
6. Zarządzeniem z dnia 16.01.2018 roku (doręczone 23.01.2018 roku) przewodniczący wydłużył ww. termin zgodnie z wnioskiem powódki – do 20.02.2018 roku.
7. Z uwagi na nieprzedłożenie egzemplarza umowy w określonym terminie, zarządzeniem z dnia 21.03.2018 roku stwierdzono brak podstaw do wydania nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym, sprawę wpisano do repertorium C i wyznaczono rozprawę.
8. Pozwana K. N. nie złożyła odpowiedzi na pozew, nie stawiała się na rozprawie i w żaden inny sposób nie zajęła stanowiska w sprawie.

II. USTALENIA FAKTYCZNE

Sąd Rejonowy ustalił, co następuje:

1. (...) Bank (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. wystawiła w dniu 20.11.2017 r. wyciąg z ksiąg bankowych nr (...) WI (...); (...), w którym stwierdziła, że na dzień 20.11.2017 r. figuruje w nich wymagalne zadłużenie wobec pozwanej K. N., z tytułu umowy (...) 72M ZM% (...) w PLN nr (...). Na zadłużenie w kwocie 4644,18 zł składają się należność główna w wysokości 2727,52 zł i odsetki wyliczone za okres od dnia 21.09.2012 r. do dnia 20.11.2017 r. w kwocie 1916,66 zł

(dowód: wyciąg z ksiąg bankowych nr (...) WI (...); (...) z 20.11.2017 – k. 4)

2. W dniu 08.09.2017 r. powódka wystosowała do pozwanej na adres ul. (...), (...)-(...) O. wezwanie do zapłaty, w którym informowała, że w związku z wypowiedzeniem warunków spłaty umowy nr (...) z dnia 09.08.2007 r., wzywa do zapłaty kwoty 4589,63 zł oraz dalszych należnych odsetek. Wezwanie wróciło niepodjęte do powódki.

(dowód: wezwanie do zapłaty – k. 5; koperta z korespondencją – k. 6)

3. Pozwana w dniu 07.01.2013 roku zmieniła adres zameldowania z wskazanego w pozwie na: ul. (...), (...)-(...) O.. Pod tym adresem odebrała osobiście odpis pozwu oraz zawiadomienie o rozprawie.

(dowód: wydruk z bazy danych PESEL (...)-SAD – k. 14-16; zwrotne poświadczenie odbioru – k. 34).

III. **OCENA DOWODÓW**

Sąd Rejonowy dokonał następującej oceny zebranego w sprawie materiału:

1. W ocenie Sądu brak było podstaw do kwestionowania autentyczności przedłożonych przez powódkę dokumentów. Kwestii tej nie podważała pozwana, która w ogóle nie zajęła stanowiska w sprawie, również Sąd nie dopatrywał się z urzędu takich okoliczności, które mogłyby wskazywać, że przedłożone dowody nie są autentyczne.

2. Tym niemniej należy mieć na uwadze, że stosownie do treści art. 245 kodeksu postępowania cywilnego, dokument prywatny sporządzony w formie pisemnej albo elektronicznej stanowi dowód tego, że osoba, która go podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie.

3. Dlatego też niestwierdzenie przez Sąd braku podstaw do podważenia domniemania autentyczności i prawdziwości pochodzenia dokumentów nie implikuje konieczności przyjęcia prawdziwości twierdzeń, które są w nich zawarte (tzw. materialna moc dokumentu).

4. Ocena rzeczywistego stanu rzeczy powinna być dokonana w oparciu na całokształcie przedłożonego materiału dowodowego. Zdaniem Sądu zaoferowane przez powódkę dowody nie były zaś wystarczające, aby w sposób niewątpliwy wykazać samo istnienie zobowiązania pozwanej, jak i wysokość dochodzonej kwoty.

IV. **ROZWAŻANIA PRAWNE**

Sąd Rejonowy rozważył, co następuje:

1. Powództwo podlegało oddaleniu. Powódka nie udowodniła bowiem roszczenia zarówno co do zasady, jak i co do wysokości.

2. Stosownie do treści art. 6 kodeksu cywilnego, znajdującego swoje proceduralne odzwierciedlenie w regulacji art. 232 kodeksu postępowania cywilnego, ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. W realiach niniejszej sprawy to powódka była obowiązana do przedłożenia dowodów, które wykazywać będą fakt przysługiwania mu od pozwanej żądanej należności we wskazanej w pozwie wysokości.

3. Przechodząc do meritum należy wskazać, że za dowód istnienia zadłużenia nie może być uznany zapis widniejący w księgach rachunkowych banku. Dokument ten nie bowiem odpowiedniej mocy dowodowej. Jest to dokument prywatny, pochodzący od powódki i zawierający tylko jej twierdzenia o istnieniu wierzytelności – art. 95 ust. 1a ustawy prawo bankowe. Zgodnie z tym przepisem moc prawna dokumentów urzędowych w postaci ksiąg rachunkowych banków i sporządzonych na ich podstawie wyciągów oraz innych oświadczeń podpisanych przez osoby upoważnione do składania oświadczeń w zakresie praw i obowiązków majątkowych banków i opatrzonych pieczęcią banku nie obowiązuje w postępowaniu cywilnym.

4. Trybunał Konstytucyjny wyrokiem z dnia 15 marca 2011 r., P 7/09 uznał, że art. 95 ust. 1 prawa bankowego w części, w której nadaje moc prawną dokumentu urzędowego księgom rachunkowym i wyciągom z ksiąg rachunkowych

banków jest niezgodny z art. 2, art. 32 ust. 1 zdanie pierwsze i art. 76 Konstytucji RP. Wskazano, że bank znajduje się w toku postępowania cywilnego w niezasadnie uprzywilejowanej pozycji względem pozwanego, którego obciąża ciężar zaprzeczenia prawdziwości dokumentu urzędowego (art. 252 kpc), posiadającego w tym postępowaniu szczególną moc dowodową. Powyższe uprzywilejowanie, nieznajdujące uzasadnienia w odniesieniu do podmiotów niezwiązanych w żaden sposób z realizacją zadań publicznych, narusza zasadę określoną w art. 32 ust. 1 Konstytucji RP rozumianą jako zapewnienie "równości broni" stron postępowania (por. wyroki TK z dnia 12 grudnia 2006 r., P 15/05 oraz z dnia 19 lutego 2003 r., P 11/02).

5. Powyższa konstatacja nie oznacza bynajmniej ignorowania złożonego przez powódkę wyciągu z ksiąg bankowych ani zawartej w nim treści. W ocenie Sądu wyciąg taki stanowi pełnoprawny dowód z dokumentu prywatnego. Zaświadcza on jednak jedynie fakt, że w księgach banku figuruje określone zobowiązanie dłużnika. Okoliczność ta nie została podważona przez pozwaną, również Sąd nie znalazł podstaw, aby kwestionować ją z urzędu. Tym niemniej to, że taki zapis w księgach banku się znajduje, nie oznacza, iż w rzeczywistości na pozwanej ciąży wskazane zobowiązanie. Brak jakichkolwiek podstaw, by taką moc dowodową przydawać jednostronnemu oświadczeniu powódki, tj. podmiotu zainteresowanego wynikiem procesu.

6. W niniejszej sprawie Sąd wzywał powódkę do przedłożenia odpisu umowy stanowiącej podstawę roszczenia i na jej wniosek w sposób znaczący wydłużył termin do wykonania tego zobowiązania. Pomimo tego powódka z tego się nie wywiązała.

7. Powódka nie przedłożyła też żadnych innych dowodów, mogących choćby w sposób pośredni dokumentować fakt zawarcia umowy oraz wysokość istniejącego zobowiązania – tj. na przykład wyciągów z rachunków bankowych pozwanej, harmonogramów spłat itp.

8. W konsekwencji Sąd pozbawiony był możliwości merytorycznej weryfikacji podanych w pozwie twierdzeń powódki. Nie wiadomo w istocie czego dotyczy roszczenie powódki dotyczące należności głównej, a tym bardziej odsetek.

9. Stosownie do treści art. 485 § 3 kpc, Sąd może wydać nakaz zapłaty, jeżeli bank dochodzi roszczenia na podstawie wyciągu z ksiąg bankowych podpisanego przez osoby upoważnione do składania oświadczeń w zakresie praw i obowiązków majątkowych banku i opatrzonego pieczęcią banku oraz dowodu doręczenia dłużnikowi pisemnego wezwania do zapłaty.

10. W niniejszej sprawie brak było podstaw do zastosowania tego przepisu, gdyż wezwanie do zapłaty nie zostało pozwanej skutecznie doręczone – wysyłane było pod nieaktualny adres, nie zostało także dwukrotnie awizowane.

11. Co więcej, ustawodawca nie bez przyczyny w treści ww. przepisu wskazał, że „sąd może wydać nakaz zapłaty”. Jakkolwiek powyższe nie może być pozostawione całkowicie dowolnemu uznaniu Sądu orzekającego w sprawie, to nie sposób również ignorować literalnej treści ustawy. W pozostałych przypadkach zawartych w art. 485 kpc użyta jest forma obligatoryjna („sąd wydaje nakaz zapłaty”), podczas gdy w § 3 posłużono się formą fakultatywną. W konsekwencji Sąd każdorazowo powinien badać, czy w konkretnej sprawie występują podstawy do wydania nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym.

12. Mając na uwadze, że uzyskanie takiego nakazu stanowi dla powoda niewątpliwy przywilej (np. niższa opłata od pozwu, tytuł zabezpieczenia od chwili wydania) w ocenie Sądu orzekającego wydawanie nakazu zapłaty na podstawie art. 485 § 3 kpc jest uzasadnione jedynie wtedy, gdy wyciąg z ksiąg bankowych stanowi niejako dodatkowy dowód, oprócz innych dokumentów uzasadniających żądanie pozwu (w realiach niniejszej sprawy przede wszystkim umowy pożyczki). W przeciwnym razie, gdy powód załącza jedynie wyciąg z ksiąg bankowych wraz z dowodem doręczenia pisemnego wezwania do zapłaty (abstrahując już od tego, że z przyczyn podanych powyżej w niniejszej sprawie nie można mówić o skutecznym doręczeniu ww. pisma), to Sąd jest uprawniony do skorzystania z możliwości nie wydawania nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym.

13. Wreszcie wskazać należy, że stosownie do treści art. 339 § 1 kpc, jeżeli pozwany nie stawił się na posiedzenie wyznaczone na rozprawę albo mimo stawienia się nie bierze udziału w rozprawie, sąd wyda wyrok zaoczny. W myśl § 2 ww. artykułu, w tym wypadku przyjmuje się za prawdziwe twierdzenie powoda o okolicznościach faktycznych przytoczonych w pozwie lub w pismach procesowych doręczonych pozwanemu przed rozprawą, chyba że budzą one uzasadnione wątpliwości albo zostały przytoczone w celu obejścia prawa.

14. Powyższy przepis stanowi proceduralne uproszczenie, mające na celu usprawnienie postępowania w sytuacji, gdy pozwany nie wdaje się w spór w sprawie. Sąd każdorazowo ma jednakże obowiązek krytycznie ustosunkować się do twierdzeń powoda z punktu widzenia ich ewentualnej zgodności z rzeczywistym stanem rzeczy, a przepis art. 339 § 2 kpc nie zwalnia sądu orzekającego od obowiązku rozważenia, czy oświadczenia te uzasadniają należycie i w całości żądania pozwu (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 października 1998 roku, sygn. akt I CKU 85/98). Pogląd powyższy jest również powszechnie przyjmowany w orzecznictwie Sądu Okręgowego w Olsztynie (zob. m.in. wyroki: z 14 lipca 2015 roku, sygn. akt IX Ca 617/15; z 14 lipca 2015 roku, sygn. akt IX Ca 636/15; z 30 października 2017 roku, sygn. akt IX Ca 891/17; z 20 września 2017 roku, sygn. akt IX Ca 406/17).

15. W ocenie Sądu Rejonowego regulacji art. 339 § 2 kpc nie można odrywać od jej podstawowego celu, któremu ma służyć, tj. zapewnienia sprawności i szybkości postępowania. W przypadku, gdy w pozwie zawarte są wszystkie twierdzenia i dowody pozwalające na merytoryczną ocenę zasadności powództwa, choćby była ona negatywna, to przeprowadzenie tych dowodów przez Sąd, a następnie wydanie na pierwszym terminie rozprawy wyroku zaocznego oddalającego powództwo w żaden sposób nie wpływa na wydłużenie postępowania w sprawie.

16. Mając na uwadze powyższe, na podstawie powołanych wyżej przepisów, Sąd Rejonowy orzekł jak w sentencji wyroku zaocznego.

Asesor Sądowy Sądu Rejonowego w Olsztynie

M. O.

Sygn. akt X C 1464/18

O., 07.06.2018 r.

ZARZĄDZENIE

1. (...)

2. (...).

Asesor Sądowy Sądu Rejonowego w Olsztynie

M. O.